

Beste gemeente,

Soms zie je iets dat er niet kan zijn, in je dromen, maar ook wel op klaarlichte dag. Je ziet iemand fietsen van wie je weet dat ie ernstig ziek is en stervende, en je verstand zegt dat het niet mogelijk is. Maar toch, de ogen van je hart zien zijn lach en zijn gestalte... Zeker weten!

Mozes zag vuur oplaaien vanuit de doornstruik, in de droogte van de woestijn. Als bij een heidebrand zou het vuur die struik moeten verteren en verder smeulen naar alle andere struiken in de buurt. Maar dat gebeurt niet. Zoals bij het Pinksterfeest de vlammetjes op de hoofden van de leerlingen hun haren niet schroelden, maar wel zichtbaar waren. Wat gebeurt hier? Met ons verstand is dit niet te vatten. En juist dát zou ons alert kunnen maken. Alert op de kracht van verbeelding, van visioen en droom, het handelsmerk van veel Bijbelverhalen.

Het vuur is een beeld van Gods aanwezigheid – steeds veranderend en intrigerend, symbool van die God wiens naam is: Ik zal er zijn. Hoe, dat weet je niet, maar dát het zo is, dat mag je geloven.

Vuur in een doornstruik, dichtbij de berg Horeb, ofwel de berg Sinaï, de berg waar God zich eveneens in vuur openbaarde. Sinaï – en Sènè, de doornstruik, zou het toeval zijn dat deze woorden verwant zijn in het Hebreeuws? Ook hier een openbaring?

En terwijl de vlammen dansen en Mozes alles eens nader wil gaan bekijken, klinkt een stem uit het vuur, de stem van de Ene, die hem roept: “Mozes! Mozes!” Ik heb je nodig, bedoelt God, ik, de god van je vader en de God van Abraham, Izaäk en Jakob. Ik wil dat je een speciale taak gaat uitvoeren.

Want ik heb het gezien! Mijn ogen zagen de ellende van mijn mensen in Egypte, hun zuchten onder de slavenarbeid. En ik heb het gehóórd, hun jammerklachten, hun schreeuw om hulp. Ik ken hun lijden. Ik heb niet weggekeken, maar ben neergedaald om dat volk weg te rukken uit de hand van hun slavendrijvers, op weg naar bevrijding. Maar jij moet me helpen. Jou heb ik gekozen om naar Farao te gaan en hun vrijlating te bepleiten. (zie het schilderij dat vóór de altaartafel staat)

Wat moet Mozes met zo'n visioen? Met die stem uit de doornstruik? Waar hij niet dichterbij mag komen en zelfs zijn sandalen voor uit moet trekken, omdat de grond waarop hij staat heilig zou zijn? Moet hij dit alles serieus nemen?

Nikodemus, een belangrijk iemand uit de Farizeeën, komt in de nacht bij Jezus. Hij komt vanuit een oprecht verlangen, een verlangen naar waarheid, naar leven in het licht, een verlangen naar Gods koningschap op aarde. De tekenen die Jezus doet, wijzen erop dat hij bij God hoort, de God van de Thora. Maar Jezus is ook ongrijpbaar en controversieel, pakt het anders aan dan hij gewend is en dan de gewoonte is. Hoe weet Nikodemus zeker dat hij aan het juiste adres is? Dat Gods Geest van waarheid in hem woont? Hoe kan hij weten dat in hem Gods koninkrijk dichterbij zal komen? Dat in hem de hemel zich naar de aarde heeft geopend?

Jezus zegt hem dat hij geboren moet worden van bovenaf, vanuit Gods moederschoot, wil hij het koningschap en het koninkrijk van God kunnen zien. Dat ie geboren moet worden uit water en geest, de geest die waait waarheen zij wil, de geest van de Ene, die is als de wind.

Ook hier weer wordt weer volop beeldtaal gebruikt, ook hier heb je verbeelding nodig om met de ogen van de ziel en van het hart te begrijpen. Met de ratio alleen kom je er niet. Nikodemus vindt dat lastig en het is niet direct duidelijk wat hij doet met de woorden van Jezus.

Nikodemus is misschien nog niet helemaal afgestemd op de werkzame Geest, kan zich nog niet volledig openstellen zodat hij Jezus' woorden kan begrijpen. Rationeel doorgrondt hij zijn woorden niet, maar op zielsniveau lijkt hij toch meer betrokken geraakt dan je uit dit verhaal kan opmaken. Hij neemt het later in een groep Farizeeën openlijk op voor Jezus – de mens weet niet wie van god komt – en bij het begraven van Jezus na zijn kruisiging speelt hij ook een rol. Kennelijk heeft hij op een of andere manier toch ervaren dat Jezus de geestkracht van de Levende belichaamt.

Maar, laten we eerlijk zijn, dit proces van tot geloof komen, je gewonnen geven aan die geest die ons aanzet om het leven te heiligen in al zijn facetten, is wel het moeilijkste wat er bestaat. Het betekent dat we ons gewonnen geven aan de God wiens Naam is: Ik ben erbij betrokken, steeds opnieuw. Dat we ons losmaken van de verslaving aan alle andere machten die zich breed maken op aarde, alle machten die mensen knechten en gevangen houden. Dat hebben we helemaal niet zelf in de hand. Dat is inderdaad een geboorteprocess, iets wat je overkomt, iets wat niet tegen te houden is als het gebeurt, zoals dat ook het geval is als er een kind geboren wordt. Vanuit het vruchtwater het aardse leven in, aangeraakt met levensadem.

Je geloof wordt niet mee geboren met je lichamelijke geboorte, het wordt je aangereikt, van bovenaf, van omhoog. Dat kan je alleen maar vatten en ervaren door beelden. Zoals onze molenaar, Jan Wilten, die kinderen laat zien dat de wieken van de molen gaan draaien door de wind, maar dat je diezelfde wind niet pakken kan, en ook niet zien. Zo is ook de geest van God, zij zet mensen in beweging, zij waait waarheen zij wil, je hoort haar geluid, maar je weet niet vanwaar ze komt en waarheen ze gaat. En zo is het met iedereen die geboren wordt vanuit het waaien van die roeach, die Geest. Ieder mens die aangeraakt wordt door die Geest mag vandaaruit leven en mag Gods Naam heiligen op aarde. Nikodemus kwam uit de nacht naar het licht dat Jezus uitstraalt, als een vonk van hoop op een leven in licht en waarheid.

Mozes ziet een vuur dat de doornstruik niet vernietigt. Een symbool, een beeld van de hoop, van de belofte dat God de Israëlieten die zuchten in slavernij, niet ten onder laat gaan. Symboliseert dat vuur dat niet verteert, niet zonder woorden de hoop van een God die trouw blijft, steeds weer opnieuw? Die erbij betrokken blijft, hoe ingewikkeld en verdrietig het lot van mensen ook kan zijn? Zal deze God ook voor ons een vonk van hoop zijn in onze nacht? En in die van kinderen die klem en gevangen zitten in vormen van slavernij?

God heeft de onderdrukking van de Israëlieten gezien, hun jammerklacht gehoord. En God antwoordt. Maar dan? Waar horen we zijn stem? Waar zien we iets van zijn handelen? God rekent op Mozes. Het beroep dat het volk heeft gedaan op deze God, beantwoordt hij door een beroep te doen op een mens: op Mozes. Jij moet het doen, jij moet hen losmaken, in mijn Naam. En ik zal erbij betrokken zijn, altijd. Deze God heeft mensen nodig om hen die geen stem hebben hoop te geven en te bevrijden. Windekinderen, in beweging gekomen door de geest. Wij mogen erop vertrouwen dat die God niet loslaat het werk dat zijn hand begon, en ook nu nog bij ons betrokken wil zijn.

Amen